

Huzurevinde Kalan Yaşlı Bireylerde Yaşam Doyumunun Değerlendirilmesi

Arzu YÜKSEL¹, Emel BAHADIR YILMAZ²

Geliş Tarihi / Received: 28.03.2022, Kabul Tarihi / Accepted: 08.06.2022

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, huzurevinde kalan yaşlı bireylerde yaşam doyumu düzeyinin ve etkileyen sosyodemografik faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu tanımlayıcı ve kesitsel çalışmanın örneklemini, 25 Mart–25 Temmuz 2019 tarihlerinde bir huzurevinde kalan 84 yaşlı birey oluşturmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve Yaşam Doyumu Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler ile Bağımsız Gruplarda t Testi ve ANOVA Testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan yaşlıların yaş ortalaması $76,90 \pm 9,35$ 'dir. Katılımcıların %33,3'ü kimsesi olmadığı için huzurevine gelmiştir ve %73,8'i 1-5 yıldır huzurevinde kalmaktadır. Yaşlıların %65,5'inin huzurevinde katıldığı bir sosyal aktivitesinin olmadığı ve %48,8'inin ziyaretine kimsenin gelmediği belirlenmiştir. Katılımcıların Yaşam Doyumu Ölçeği puan ortalaması $7,44 \pm 3,45$ olup, %48,8'inde orta düzeyde ve %48,8'inde düşük düzeyde yaşam doyumu olduğu belirlenmiştir. Fiziksel bir engeli sahip olan yaşlıların yaşam doyumları olmayanlara göre düşük bulunmuştur ($p < 0,05$).

Sonuç: Bu çalışma, huzurevinde kalan yaşlıların yaşam doyumlarının düşük olduğunu belirlemiştir. Huzurevinde kalan yaşlıların yaşam doyumlarını artıracak etkinlikler planlanmalı ve yaşadıkları çevre düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Huzurevi, yaşam doyumu, sosyal aktivite, fiziksel engel, psikiyatri hemşireliği

Evaluation of Life Satisfaction in Elderly People Living in Nursing Homes

Aim: This study aimed to evaluate the life satisfaction levels of elderly people living in nursing homes and the effects of sociodemographic factors on their life satisfaction levels.

Methods: The sample of this descriptive and cross-sectional study consisted of 84 elderly individuals living in a nursing home between 25 March and 25 July 2019. The data were collected using the Personal Information Form and the Life Satisfaction Scale. Descriptive statistics, Independent Groups t Test and ANOVA Test were used to analyze the data.

Results: The mean age of the elderly who participated in the study was 76.90 ± 9.35 years. Of the participants, 33.3% came to the nursing home because they did not have anyone and 73.8% had been staying in the nursing home for 1-5 years. Of elderly people, 65.5% did not have a social activity in the nursing home and 48.8% had no visitors. The mean Life Satisfaction Scale score of the participants was 7.44 ± 3.45 . Of participants, 48.8% had a moderate level of life satisfaction and 48.8% had a low level of life satisfaction. The life satisfaction of the elderly with a physical disability was lower than those without a physical disability ($p < 0.05$).

Conclusion: This study determined that the life satisfaction of the elderly living in nursing homes was low. Activities that will increase the life satisfaction of the elderly living in nursing homes should be planned and the environment they live in should be arranged.

Keywords: Nursing home, life satisfaction, social activity, physical disability, psychiatric nursing.

¹ Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, arzuysel76@gmail.com
ORCID: 0000-0001-7819-2020

² Doç. Dr., Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, ebahadiryilmaz@yahoo.com
ORCID ID: 0000-0003-1785-3539 (Sorumlu Yazar)

GİRİŞ

Yaşlılık, biyopsikososyal alanlarda gerilemelerin yaşandığı, üreticilik rolünün azaldığı, sosyal rol ve statünün değiştiği, sosyal destek kaynaklarının azaldığı ve sağlık konusunda pek çok sorunların yaşandığı bir kayıp dönemi olarak tanımlanmaktadır. Tüm bu değişikliklerin sonucunda benlik değerinin zedelendiği ve yaşam doyumunun azaldığı bir dönem olarak da görülmektedir (Şener, 2009). Yaşam doyumunu; insanın beklentilerini veya ne istediğini ifade etmekle birlikte, elinde olanların veya sahip olduklarının karşılaştırılması ile elde edilen bir iyi olma halidir (Özer ve Karabulut, 2003). Yaşlılık döneminde yaşam doyumunu, yaşlılığa uyumun bir göstergesi olarak da kabul edilmektedir (Berkoz ve Yirmibesoglu, 2013).

Yaşlılarda yaşam doyumunu tanımlamak için kullanılan bu iyi olma halini etkileyen pek çok faktörden söz edilmiştir. Çin’de yapılan bir çalışmada, yaşlılarda yaşam doyumunu cinsiyet, eğitim düzeyi, yaşanılan yer, algılanan sağlık durumu ve ekonomik durum, bilişsel kapasite gibi faktörlerden etkilenmiştir (Ng ve ark., 2017). Türkiye’de yapılan bir çalışmada ise medeni durum, eğitim, sosyal güvence durumu, ekonomik durum, yakını olması, günlük aktivite, aktiviteye isteklilik, diğer yaşlı bireylerle ilişki, çalışanlarla ilişki ve huzurevinden genel memnuniyet değişkenleri yaşam doyumunu etkilemiştir (Yanık ve Sağlam, 2019). Ayrıca, yalnız yaşayan, herhangi bir yetersizliğe sahip olan ve günlük yaşam aktivitelerini yerine getirmekte zorlanan yaşlıların yaşam doyumları düşüktür (Banjare ve ark., 2015).

Yaşlılarda yaşam doyumunu araştıran çalışmalarda, yaşam doyumunu ile öz bakım gücü, sosyal destek düzeyi, enstrümental günlük yaşam aktiviteleri, spiritüel zeka, dindarlık ve depresyon gibi faktörler arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır (Altıparmak, 2009; Aydınar-Boylu ve Günay, 2018; Erci ve ark., 2017; Munawar ve Tariq, 2018; Ng ve ark., 2017). Yaşlı bireylerin stresle başa çıkma düzeylerinin yaşam doyumuna etkisinin araştırıldığı bir çalışmada, çaresiz yaklaşımın olumsuz, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama yaklaşımının ise olumlu düzeyde yaşam doyumunu etkilediği belirlenmiştir (Çalık-Var ve ark., 2016). Altı saatten az uyku uyumanın ve kötü bir uyku kalitesine sahip olmanın da yaşlılarda yaşam doyumsuzluğuna yol açtığı bildirilmiştir (Zhi ve ark., 2016). Görüldüğü gibi yaşlılıkta yaşam doyumunu, biyopsikososyal sağlığın bir göstergesi olarak kabul edilebilir ve yaşam doyumunu etkileyen faktörlerin çalışmalara göre farklılık gösterdiği söylenebilir. Bu çalışmada, İç Anadolu’da bir huzurevinde kalan yaşlılarda yaşam doyumunu düzeyi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın tipi

Bu çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel olarak planlanmıştır.

Araştırmanın evreni ve örneklemi

Bu araştırma, İç Anadolu Bölgesi’nde bir huzurevinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini,

huzurevinde kalmakta olan 99 yaşlı birey oluşturmuştur. Herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmamıştır. Yaşlı bireylerin 7'si Alzheimer hastası olduğu, birisi Türkçe bilmediği, 3'ünün işitme sorunu bulunduğu ve aynı zamanda okuma yazması olmadığı ve 4'ü de anketleri cevaplamak istemediği için 84 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Evrenin %84,8'ine ulaşılmıştır.

Verilerin toplanması

Veriler, gerekli izinler ve yaşlı bireylerin sözel onamları alındıktan sonra Kişisel Bilgi Formu ve Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ) ile toplanmıştır. Form ve ölçek, yaşlılarla tek tek görüşülerek araştırmacılar tarafından doldurulmuştur. Bilgi formu ve ölçeklerin doldurulması dinlenme odalarında gerçekleştirilmiş ve tüm verilerin toplanması yaklaşık olarak 15-20 dakika sürmüştür.

Kişisel Bilgi Formu; yaş, cinsiyet, medeni durum, çocuk sayısı, eğitim durumu, sosyal güvence, huzurevinden önce yaşadığı yer ve kişiler, kronik hastalık, fiziksel bir engele sahip olma, sürekli ilaç kullanma, huzurevinde katıldığı sosyal aktivite, ziyaretine gelen kişiler, huzurevinde kalma nedeni, huzurevinde kalma süresi ve şimdiki huzurevinde kalma süresi olmak üzere 16 sorudan oluşmuştur.

Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ); Nevgarten ve Havinghurst (1961) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması ise Karataş (1988) tarafından yapılmıştır. Ölçek 20 maddeden oluşmuş ve her bir ifade 'Evet' veya 'Hayır' seçeneği üzerinden değerlendirilmiştir. Ölçekten alınabilecek toplam puanlar 0-20 arasında değişmektedir. Bireyin yüksek puan alması yaşam doyumunun yüksek olduğunu göstermektedir. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı 0.94 olarak bulunmuştur. Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçe formunda belirlenen ölçek kesme noktaları şöyledir:

- 0-7 puan en düşük yaşam doyum düzeyi
- 8-13 puan orta düzeyde yaşam doyum
- 14-20 puan yüksek yaşam doyum düzeyi

Verilerin değerlendirilmesi

Çalışma verileri, SPSS 25 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde, sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler gibi tanımlayıcı istatistikler ile veriler normal dağılım gösterdiği için gruplar arası karşılaştırmalarda Bağımsız Gruplarda t Testi ve ANOVA Testi kullanılmıştır. $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Etik onay

Bir devlet üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan izin (No: 2019/63) ve kurum izni alındıktan sonra veriler toplanmaya başlanmıştır. Tüm katılımcıların yazılı onamları alınmıştır. Helsinki Bildirgesi'nin ilkeleri doğrultusunda, katılımcılara araştırmanın amacı anlatılmış, istedikleri aşamada araştırmadan çekilebilecekleri ifade edilmiş ve gönüllülük esasına dayandırılarak veriler toplanmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların sosyodemografik özellikleri incelendiğinde, yaş ortalamasının $76,90 \pm 9,35$ olduğu,

%51,2'sinin kadın ve %39,3'ünün 71-81 yaş grubunda olduğu görülmektedir. %82,1'i boşanmış/dul, %41,7'si 1-3 çocuk sahibi, %63,1'i okuma-yazma bilmeyen, %45,2'si sosyal güvencesi olmayan, huzurevine gelmeden önce %44'ü kasaba/köyde ve %45,2'si yalnız yaşayan bireylerdir. %41,7'sinin kronik hastalığı ve %77,4'ünün fiziksel engeli olmayıp %63,1'i sürekli ilaç kullanmamaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri

Özellikleri		n	%
Cinsiyet	Kadın	43	51.2
	Erkek	41	48.8
Yaş (76.90±9.35)	60-70 yaş	25	29.8
	71-81 yaş	33	39.3
	82 ve üzeri yaş	26	31.0
Medeni durum	Evli	12	14.3
	Bekar	3	3.6
	Boşanmış/Dul	21	82.1
Çocuk sayısı	Yok	24	28.6
	1-3 çocuk	35	41.7
	4 ve üzeri çocuk	25	29.8
Eğitim durumu	Okuma Yazma Yok	53	63.1
	Okuma-Yazması Var	11	13.1
	İlkokul ve üzeri mezun	20	23.8
Sosyal güvence	Yok	38	45.2
	SGK	29	34.5
	Yeşil Kart	17	20.2
Huzurevinden önce yaşadığı yer	İl	34	40.5
	İlçe	13	15.5
	Kasaba/Köy	37	44.0
Huzurevinden önce yaşadığı kişiler	Yalnız	38	45.2
	Eşimle	23	27.4
	Eşim ve Çocuklarımla	23	27.4
Kronik hastalığı	Yok	35	41.7
	En Az Bir	26	31.0
	Birden Çok	23	27.4
Fiziksel engeli	Yok	65	77.4
	Var	19	22.6
Sürekli kullandığı ilaç	Yok	53	63.1
	Var	31	36.9

Huzurevinde kalmaya ilişkin özellikler incelendiğinde, %65,5'inin huzurevinde katıldığı bir sosyal aktivitesinin olmadığı belirlenmiştir. %48,8'inin ziyaretine kimsenin gelmediği, %33,3'ünün kimsesi olmadığı için huzurevinde kaldığı, %73,8'inin 1-5 yıldır huzurevinde kaldığı ve %76,2'sinin 1-5 yıldır şu anda bulunduğu huzurevinde kaldığı saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Huzurevinde kalmaya ilişkin özellikler

Özellikler		n	%
Katıldığı sosyal aktivite	Var	29	34.5
	Yok	55	65.5
Ziyarete gelen kişiler	Ziyarete gelen kimse yok	41	48.8
	Çocuklarımla/Torunlarımla	23	27.4
	Yakın Akrabalarımla	18	21.4
	Komşularımla/Arkadaşlarımla	2	2.4

Huzurevinde kalma nedeni	Ekonomik yetersizlikler	18	21.4
	Fiziksel/zihinsel hastalıklar	6	7.1
	Kimsesi yok	28	33.3
	Burada daha iyi bakılacağını düşünmek	15	17.9
	Yakınları bakmak istemiyor	6	7.1
	İstenmediğini düşünüyor	2	2.4
	Gidecek bir yeri yok	9	10.7
Huzurevinde kalma süresi	1-5 yıl	62	73.8
	6-10 yıl	16	19.0
	11 ve üzeri yıl	6	7.1
Şimdiki huzurevinde kalma süresi	1-5 yıl	64	76.2
	6-10 yıl	14	16.7
	11 ve üzeri yıl	6	7.1

Katılımcıların toplam YDÖ puan ortalaması $7,44 \pm 3,45$ 'dir (min=1,00; max=15,00). %48,8'i düşük yaşam doyumuna, %48,8'i orta yaşam doyumuna ve %2,4'ü yüksek yaşam doyumuna sahiptir (Tablo 3).

Tablo 3. Yaşam doyumunu ölçeği puan ortalamaları ve dağılımı

Yaşam Doyumu Ölçeği	X ± SS	Min. – Max.
	7.44 ± 3.45	1-15
	<i>n</i>	%
Düşük yaşam doyumunu	41	48.8
Orta yaşam doyumunu	41	48.8
Yüksek yaşam doyumunu	2	2.4

Yaşlı bireylerin sosyodemografik değişkenlerine göre yaşam doyumunu puan ortalamaları Tablo 4'te verilmiştir. Fiziksel bir engeli olan yaşlıların yaşam doyumları, fiziksel engeli olmayanlardan düşüktür ($p = 0,046$). Yaş, cinsiyet, eğitim durumu çocuk sahibi olma, kronik hastalığa sahip olma ve sürekli ilaç kullanma katılımcıların yaşam doyumunu puan ortalamalarını etkilememiştir ($p > 0,05$).

Tablo 4. Sosyodemografik değişkenlere göre yaşam doyumunu ölçeği puan ortalamaları

Özellikler		X ± SS	test değeri	p değeri
Yaş	60-70 yaş	7.32 ± 2.80	0.043	0.958
	71-81 yaş	7.57 ± 4.06		
	82 ve üzeri yaş	7.38 ± 3.29		
Cinsiyet	Kadın	7.09 ± 3.61	-0.943	0.348
	Erkek	7.80 ± 3.28		
Eğitim durumu	Okuma Yazma Yok	7.15 ± 3.36	0.607	0.547
	Okuma-Yazması Var	7.54 ± 3.72		
	İlkokul ve üzeri mezun	8.15 ± 3.61		
Çocuk	Var	7.33 ± 3.41	-0.447	0.656
	Yok	7.70 ± 3.61		
Kronik hastalığı	Yok	7.85 ± 3.60	0.467	0.628
	En Az Bir	7.26 ± 3.51		
	Birden Çok	7.00 ± 3.21		
Fiziksel engeli	Var	6.05 ± 3.30	2.027	0.046
	Yok	7.84 ± 3.41		
Sürekli kullandığı ilaç	Var	7.20 ± 3.34	-0.806	0.422
	Yok	7.83 ± 3.65		

Huzurevinde kalmaya ilişkin özelliklere göre YDÖ puan ortalamaları Tablo 5'te sunulmuştur.

Sosyal bir aktiviteye katılma düzeyi, ziyarete gelen kişiler ve huzurevinde kalma süresi yaşlıların yaşam doyumu düzeylerini etkilememiştir ($p > 0,05$).

Tablo 5. Huzurevinde kalmaya ilişkin özelliklere göre yaşam doyumu ölçeği puan ortalamaları

Özellikler		X ± SS	test değeri	p değeri
Katıldığı sosyal aktivite	Var	7.44 ± 3.20	-0.015	0.988
	Yok	7.43 ± 3.60		
Ziyarete gelen kişiler	Ziyarete gelen kimse yok	7.00 ± 3.37	0.576	0.633
	Çocuklarım/Torunlarım	7.56 ± 3.83		
	Yakın Akrabalarım	8.27 ± 3.30		
	Komşularım/Arkadaşlarım	7.50 ± 2.12		
Huzurevinde kalma süresi	1-5 yıl	7.40 ± 3.31	0.144	0.866
	6-10 yıl	7.31 ± 3.00		
	11 ve üzeri yıl	8.16 ± 6.01		

TARTIŞMA

Bir huzurevinde kalan yaşlıların yaşam doyumlarının ve etkileyen faktörlerin belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada, katılımcıların yaşam doyumu düzeyleri düşük bulunmuştur. Yüksek yaşam doyumuna sahip olanların oranı %2,4'tür. Benzer şekilde bir huzurevinde kalan yaşlıların yaşam doyumu düzeyleri de düşük bulunmuştur (Kaçan-Softa ve ark., 2015). Bir çalışmada, huzurevinde yaşayan ve ailesiyle birlikte yaşayan yaşlılar ile evinde bakım hizmeti alan yaşlıların yaşam doyumları karşılaştırılmıştır. Ailesiyle birlikte yaşayanların yaşam doyumu en yüksek bulunurken huzurevinde yaşayanların yaşam doyumları en düşük bulunmuştur (Arslan ve ark., 2016). Toplum içinde yaşayan yaşlılarla birlikte yapılan bir çalışmada, yaşam doyumu düşük olanların oranı %5,4'tür (Berkoz ve Yirmibesoglu, 2013). Hastanede yatan yaşlılarla yapılan bir çalışmada ise yaşam doyumu ortalamasının üzerinde bulunmuştur (Kars-Fertelli ve Deliktaş, 2020). Bu sonuçlar doğrultusunda, huzurevinde kalan yaşlıların yaşamlarından doyum almadığını ve bu durumun ruhsal hastalıklar için önemli bir risk faktörü olduğunu söyleyebiliriz.

Yurt dışı çalışmalara bakıldığında, kendi evlerinde yaşayan İranlı yaşlıların yaşam doyumları huzurevinde yaşayanlardan yüksek bulunmuştur (Karimi ve ark., 2014). Yine, İran'da yapılan bir çalışmada, huzurevinde yaşayan yaşlıların yaşam doyumu düzeyleri düşük bulunmuştur ve yaş ilerledikçe yaşam doyumu da azalmıştır (Sedghi ve ark., 2016). Bir başka çalışmada, kişi merkezli düzenlenen huzurevi ortamının yaşlıların yaşam doyumlarını artırdığı saptanmıştır. Özellikle ortamın güvenli ve gündelik olması yaşam doyumunu daha da artırmıştır. Ayrıca ortamın gündelik olması, ilişki gelişimini ve yaşadığı ortamı kabul etmeyi artırmış ve depresif ruh halini azaltmıştır (Yoon, 2018). Bu çalışmada, yaşlıların üçte ikisi sosyal bir aktivitesinin olmadığını ifade etmiştir. Bu anlamda, kaldıkları huzurevi ortamının düzenlenmesi yaşam doyumunu artırmak için önemli bir etkidir.

Bu çalışmada, huzurevinde kalan yaşlıların sosyodemografik özelliklerine göre yaşam doyumu düzeylerinde bir farklılık saptanmamıştır. Benzer şekilde, bir huzurevinde yapılan çalışmada da yaşlıların yaşam doyumu düzeyleri sosyodemografik değişkenlerine göre farklılık göstermemiştir (Kaçan-Softa ve ark., 2015). Bu bulguların aksine, bir aile sağlığı merkezine başvuran yaşlıların yaşam

doyumunu düzeyleri yaşa, eğitim düzeyine, çocuk sayısı ve sağlık durumunu algılama durumuna göre önemli derecede farklılık göstermiştir (Erci ve ark., 2017). Yine, bir başka çalışmada, huzurevinde kalan yaşlıların yaşam doyumları medeni durum, eğitim, sosyal güvence, ekonomik durum, yakınının olması, günlük aktivite ve aktiviteye istekli olma gibi faktörlerden etkilenmiştir (Yanık ve Sağlam, 2019). Emekli olan, sağlık durumunu iyi algılayan ve gelir durumu iyi düzeyde olan yaşlıların yaşam doyumları yüksektir (Kars-Fertelli ve Deliktaş, 2020). Bu çalışmada, sosyodemografik değişkenler yaşam doyumunu etkilememiştir. Yaşam doyumunu da düşük olduğuna göre yaşam doyumunu etkileyen faktörlerin belirlenmesine dair daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

Son olarak, bu çalışmada fiziksel bir engele sahip olma yaşlıların yaşam doyumunu düzeylerini düşürmüştür. Benzer şekilde, Türkiye’de yapılan bir çalışmada, fiziksel sağlıktaki bozulmalar ve sağlık durumunu kötü algılama toplum içinde yaşayan yaşlıların yaşam doyumlarını azaltmıştır (Celik ve ark., 2018). Tayvan’da toplum içinde yaşayan yaşlılarla yapılan bir çalışmada, depresif bozukluk, fonksiyonellikte bozulma, üriner inkontinans ve ağrı gibi geriatrik semtomlar ile felç, malignansi ve orteoartirit gibi kronik hastalıklar yaşam doyumunu düşürmüştür (Yang ve ark., 2015). Hindistan’da kırsal alanda yapılan bir çalışmada, herhangi bir engele sahip olan yaşlıların yaşam doyumları düşük bulunmuştur (Banjare ve ark., 2015). Fiziksel engele sahip olma yaşlıların yaşam doyumlarını azalttığına göre fiziksel engeli olan yaşlıların fonksiyonelliklerini ve yaşam doyumlarını artıracak ek müdahalelere ihtiyaç olduğu söylenebilir.

ÇALIŞMANIN SINIRLILIKLARI

Bu çalışma, tek bir merkezde ve küçük bir örneklem ile yürütülmüştür. Bu nedenle, bu çalışmanın sonuçları sadece araştırmanın yürütüldüğü huzurevinde kalan yaşlılar için genellenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak bu çalışmada, huzurevinde kalan yaşlıların yaşam doyumları düşük bulunmuştur. Sosyodemografik özelliklerin ve huzurevine ilişkin özelliklerin yaşam doyumlarını etkilemediği ama fiziksel engele sahip olmanın önemli bir risk faktörü olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, huzurevinde kalan yaşlılara yönelik yaşam doyumunu artıracak müdahaleler planlanmalıdır. Sosyal aktivite düzeyleri artırılmalı, hobi edinmeleri desteklenmeli ve yaşadıkları çevre düzenlenmelidir. Ayrıca, psikiyatrik hastalıklar yönünden taranmalı ve psikolojik danışmanlık hizmeti sunulmalıdır.

TEŞEKKÜR

Araştırmaya katılan bütün katılımcılara teşekkür ederiz.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

KAYNAKLAR

- Altıparmak, S. (2009). Huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin yaşam doyumu, sosyal destek düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Tıp Dergisi*, 23(3), 159-164.
- Arslan, H. N., Terzi, Ö., Dabak, Ş., & Pekşen, Y. (2016). Evaluation of life satisfaction of elderly people according to different life styles. *Medeniyet Medical Journal*, 31(3), 179-185. <https://doi.org/10.5222/MMJ.2016.179>
- Aydiner-Boylu, A. & Günay, G. (2018). Yaşlı bireylerde algılanan sosyal desteğin yaşam doyumu üzerine etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 1351-1363.
- Banjare, P., Dwivedi, R., & Pradhan, J. (2015). Factors associated with the life satisfaction amongst the rural elderly in Odisha, India. *Health and Quality of Life Outcomes*, 13, 201. <https://doi.org/10.1186/s12955-015-0398-y>
- Berkoz, L. & Yirmibesoglu, F. (2013). Life satisfaction determinants of the elderly: Case of Istanbul. *European Journal of Social Sciences*, 38(4), 517-531.
- Çalık-Var, E., Varlıklar-Demirkazık, Ç. N., & Kolay-Çepni, Ş. (2016). Coping stress as predictor of life satisfaction among older adults. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 4048-4057. <https://doi.org/10.14687/jhs.v13i3.3958>
- Celik, S.S., Celik, Y., Hikmet, N., & Khan, M.M. (2018). Factors affecting life satisfaction of older adults in Turkey. *The International Journal of Aging and Human Development*, 87(4), 392-414. <https://doi.org/10.1177/0091415017740677>
- Erci, B., Yılmaz, D., & Budak, B. (2017). Yaşlı bireylerde özbakım gücü ve yaşam doyumunun umut düzeylerine etkisi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 8(2), 72-76. <https://doi.org/10.14744/phd.2017.52714>
- Kaçan-Softa, H., Karaahmetoğlu, G. U., Erdoğan, O., & Yavuz, S. (2015). Yaşlılarda yaşam doyumunu etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 1, 12-21.
- Karataş, S. (1988). Yaşlılarda yaşam doyumunu etkileyen etmenler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Karimi, T., Nouhi, E., & Iranmanesh, S. (2014). Comparing Life satisfaction of elderly between nursing home residents and seniors living in their own homes in Isfahan. *Journal of Geriatric Nursing*, 1(1), 43-54.
- Kars-Fertelli, T. & Deliktaş, T. (2020). A study on the relationship between perceptions of successful aging and life satisfaction of Turkish elderly people. *Perspectives in Psychiatric Care*, 56(2), 386-392. <https://doi.org/10.1111/ppc.12446>
- Munawar, K., & Tariq, O. (2018). Exploring relationship between spiritual intelligence, religiosity and life satisfaction among elderly Pakistani Muslims. *Journal of Religion and Health*, 57(3), 781-795. <https://doi.org/10.1007/s10943-017-0360-x>
- Neugarten, B. L., Havighurst, R. J., & Tobin, S. S. (1961). The measurement of life satisfaction. *Journal of Gerontology*, 16, 134-143. <https://doi.org/10.1093/geronj/16.2.134>
- Ng, S. T., Tey, N. P., & Asadullah, M. N. (2017). What matters for life satisfaction among the oldest-old? Evidence from China. *PLoS ONE*, 12(2), e0171799. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0171799>
- Özer, M. & Karabulut, Ö.Ö. (2003). Yaşlılarda yaşam doyumu. *Turkish Journal of Geriatrics*, 6(2), 72-74.
- Sedghi, S., Shahboulaghi, F. M., Arsalani, N., Bakhshi, E., & Sedghi, S. (2016). The relationship between feeling loneliness, and anxiety and life satisfaction of elderly people living in nursing homes of Tehran. *A Journal*

- of Multidisciplinary Science and Technology*, 7(1), 371-378.
- Şener, A. (2009). Yaşlılık, yaşam doyumu ve boş zaman faaliyetleri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi*, 1-18. <http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/yasamdoyumu.pdf>
- Yang, D. C., Lee, J. D., Huang, C. C., Shih, H. I., & Chang, C. M. (2015). Association between multiple geriatric syndromes and life satisfaction in community-dwelling older adults: A nationwide study in Taiwan. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 60, 437-442. <http://dx.doi.org/10.1016/j.archger.2015.02.001>
- Yanık, A., & Sağlam, Y. (2019). Evaluating the perception of life satisfaction and social support of the elderly individuals. *Journal of Health Science and Profession*, 6(3), 501-512. <https://doi.org/10.5152/hsp.2019.552657>
- Yoon, J. (2018). Relationships among person-centered care, nursing home adjustment, and life satisfaction: A cross-sectional survey study. *International Psychogeriatrics*, 30(10), 1519-1530. <https://doi.org/10.1017/S1041610218000194>
- Zhi, T.F., Sun, X.M., Li, S.J., Wang, Q.S., Cai, J., Li, L.Z., ... & Jiang, X. Y. (2016). Associations of sleep duration and sleep quality with life satisfaction in elderly Chinese: The mediating role of depression. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 65, 211-217. <https://doi.org/10.1016/j.archger.2016.03.023>